

[Axel Kristensen.]

på højere priser end dem, de tilsvarende varer opnår ude i verden, for i så fald vil en frigivelse betyde, at disse produktioner vil gå i stå og varen vil blive indført, altså importen stige, hvad vi ikke vil kunne skaffe valuta til. Endvidere vil det, såfremt de forskellige møntsorter ikke frit kan ombyttes, være nødvendigt, at vi sælger og køber for lige mange penge i hvert land.

Efter vor opfattelse er den første af forudsætningerne for et frit erhvervsliv, nemlig balance mellem købeevne og varemængde i Danmark, stort taget opfyldt. Den anden forudsætning, at priserne på dansk produktion skal være i overensstemmelse med priserne ude i verden, er derimod efter vor opfattelse ikke tilstede, selvom kronkursændringen naturligvis har skabt en bedring, en bedring, der må opretholdes ved, at produktionsomkostningerne ikke får lov til at stige. Den tredje forudsætning, at der skal være fri ombyttelighed mellem pengene fra land til land, kendes heller ikke.

Derfor har venstre ved lovens to fornyelser under ministeriet Hedtoft erkendt, at loven i sin helhed ikke kan ophæves. Ved lovens forlængelse i foråret 1948 medvirkede vi stærkt til de ændringer, der indførtes i loven, i henhold til hvilke det fastsattes, at der kun skal finde indgreb af væsentlig betydning sted, og at man skal søge at vende tilbage til normale forhold, samt at formålet med indgrebene alene må være at træffe foranstaltninger, som de ekstraordinære forhold gør nødvendige under hensyn til landets betalingsforhold, derunder en forbrugsbegrænsning, og til en ligelig fordeling af de forhåndenværende beholdninger af varer; og dengang stemte vi for loven.

Ved lovens behandling i efteråret 1948 hævdede vi, at der nu, idet der da praktisk talt var balance mellem varemængde og købeevne på grund af den bedre høst, Marshallhjælpen, de bedre priser på vore landbrugsvarer samt på grund af den forøgede landbrugsproduktion, der tilsammen ville muliggøre en import, der i mængde ville blive lige så stor som i 1939, var skabt en så stærk ændring i landets stilling, at der var mulighed for at anlægge et andet synspunkt end hidtil på vor import.

Hidtil havde vi måttet indskrænke en-

hver import, der ikke var absolut nødvendig af hensyn til produktion, forbrug eller handelspolitiske formål, for blot at nærme os betalingsbalancen. I 1949 måtte det blive muligt at udsætte dansk produktion for nogen konkurrence for dermed efterhånden at opfylde den af mig før nævnte forudsætning for frit erhvervsliv, nemlig at vi producerer til konkurrencedygtige priser. Desværre lykkedes det os ikke at trænge igennem med vore synspunkter.

Vi stillede et ændringsforslag til loven, der ville have forpligtet ministeren til at fordele importen således mellem færdige forbrugsvarer og andre varer, at der skabtes fornøden konkurrence. Dette forslag afviste ministeren, og der kom i stedet en utilstrækkelig tilføjelse til formålsparagraffen. Vi måtte da erklære, at vi herefter ikke kunne nære tillid til ministerens administration af loven og derfor ikke kunne stemme for loven; men da vi på den anden side måtte erkende, at ingen minister, ligegyldigt hvilket parti han måtte tilhøre, kunne undvære en bemyndigelseslov, så kunne vi heller ikke stemme imod loven, men måtte markere vor manglende tillid ved at undlade at stemme og overlade til de partier, der nærede den fornødne tillid, at give ministeren den fornødne bemyndigelse.

Loven blev derefter gennemført med støtte fra det konservative folkeparti og det radikale venstre, efter at det konservative folkeparti på deres stemmer havde tilkøbt sig en kommission, der skulle undersøge mulighederne for afvikling af vareforsyningsloven og prisloven. Vi udtalte dengang, at vi mente, at denne kommission ikke ville få den virkning end en forsinkelse af det arbejde, der skulle gøres for afviklingen, og vi fik desværre ret.

Vi står da i dag nøjagtig, som vi stod for et år siden, der er ikke sket nogen principiel forandring. Det, der er det afgørende, er ikke, om man ophæver en eller anden ordning, men om der føres en sådan politik, at det økonomiske og produktionsmæssige grundlag for den virkelige erhvervsfrihed skabes, og dette er ingenlunde sket.

Der er ingen tvivl om, at der som følge af den tidligere varemangel, importbegrænsning, mangel på arbejdskraft o. s. v. er megen produktion, der ikke producerer til konkurrencedygtige priser. Dette giver